

Bestemmingsplan Roosendaal - Nispen

Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

projectnr. 256431
definitief
22 mei 2014

auteur(s)

Drs. C. Schellingen

Opdrachtgever

Gemeente Roosendaal
Afdeling Ontwikkeling ruimte
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal

datum vrijgave

22 mei 2014

beschrijving revisie

definitief

goedkeuring

Drs. B. van Dijk

vrijgave

Ir. H.A.M. van de Wetering

Datum van uitgave:

22 mei 2014

Contactadres:

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

Copyright © 2014 **Antea Group**

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	3
1.2	Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Het voorgenomen Bestemmingsplan Buitengebied	5
2.1	Beschrijving plangebied	5
2.2	Uitgangspunten voor het voorgenomen bestemmingsplan	6
3	De Natura 2000-gebieden.....	9
3.1	Brabantse Wal	9
3.1.1	<i>Gebiedsbeschrijving .....</i>	<i>9</i>
3.1.2	<i>Begrenzing .....</i>	<i>9</i>
3.1.3	<i>Instandhoudingsdoelen en kernopgaven .....</i>	<i>10</i>
3.1.4	<i>BN-waarden .....</i>	<i>11</i>
3.2	Kalmthoutse Heide	11
3.2.1	<i>Gebiedsbeschrijving .....</i>	<i>11</i>
3.2.2	<i>Begrenzing .....</i>	<i>12</i>
3.2.3	<i>Instandhoudingsdoelen en kernopgaven .....</i>	<i>13</i>
3.3	De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld.....	14
3.3.1	<i>Gebiedsbeschrijving .....</i>	<i>14</i>
3.3.2	<i>Begrenzing .....</i>	<i>15</i>
3.3.3	<i>Instandhoudingsdoelen en kernopgaven .....</i>	<i>15</i>
4	Effectenanalyse.....	17
4.1	Relevantie storingsfactoren	17
4.1.1	<i>Oppervlakteverlies .....</i>	<i>17</i>
4.1.2	<i>Versnippering.....</i>	<i>17</i>
4.1.3	<i>Verzuring en vermesting .....</i>	<i>17</i>
4.1.4	<i>Verdroging en vernatting .....</i>	<i>24</i>
4.1.5	<i>Verontreiniging .....</i>	<i>24</i>
4.1.6	<i>Verandering stroomsnelheid, overstromingsfrequentie en dynamiek substraat .....</i>	<i>24</i>
4.1.7	<i>Geluid .....</i>	<i>25</i>
4.1.8	<i>Licht .....</i>	<i>25</i>
4.1.9	<i>Trilling.....</i>	<i>25</i>
4.1.10	<i>Optische verstoring .....</i>	<i>26</i>
4.1.11	<i>Mechanische effecten .....</i>	<i>26</i>
4.1.12	<i>Verandering populatiedynamiek.....</i>	<i>26</i>
4.1.13	<i>Bewuste verandering van soorten.....</i>	<i>26</i>
4.2	Mitigerende maatregelen	26
4.3	Cumulatieve effecten	26
4.4	Significantie van effecten	27
4.5	Conclusie relevante effecten	27
5	Bronnen.....	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Roosendaal ontwikkelt een bestemmingsplan voor het buitengebied Roosendaal - Nispen.

De ontwikkelingen die dit Bestemmingsplan mogelijk maakt, kunnen gevolgen hebben voor beschermde natuurwaarden in drie Natura 2000-gebieden in de omgeving van het bestemmingsplan:

- Brabantse Wal;
- Kalmthoutse Heide;
- De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld.

De toets aan de Natuurbeschermingswet 1998 van het bestemmingsplan heeft een voorgeschiedenis. In een eerste verkenning van mogelijke effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan is geconcludeerd dat significant negatieve effecten niet uit te sluiten zijn op het gebied van stikstofdepositie (Oranjewoud, juli 2012). Vervolgens is een passende beoordeling opgesteld waarin de mogelijke stikstofdepositie-effecten nader zijn onderzocht (Oranjewoud, december 2012). Deze passende beoordeling is samen met notitie reikwijdte en detailniveau gepubliceerd waarbij is beschreven dat significant negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie nog steeds niet uit te sluiten waren. Inmiddels is er nieuw provinciaal beleid ten aanzien van intensieve veehouderijen. In dat kader heeft de gemeente Roosendaal de uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied aangepast. Onderdeel van de aanpassing van de regels is een bepaling waarmee toename van stikstofemissie en daarmee stikstofdepositie wordt voorkomen. Er is op basis van deze nieuwe regels bekeken of met deze gewijzigde uitgangspunten nog een passende beoordeling nodig is voor het bestemmingsplan. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen is besloten (opnieuw) een voortoets (oriëntatiefase) in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uit te laten voeren voor de gewijzigde uitgangspunten voor het Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal - Nispen. Dit rapport is de genoemde voortoets.

1.2 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied van het Bestemmingsplan Roosendaal - Nispen ligt in de omgeving van het Nederlandse Natura 2000-gebieden Brabantse Wal (gebiedsnummer 128) en de Vlaamse Natura 2000-gebieden, Kalmthoutse Heide en De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld. Als de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van een van deze drie Natura 2000-gebieden hebben, is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: 'Nbwet') vereist. Ook kunnen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren nodig zijn.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een voortoets (oriëntatiefase) van de habitattoets, dat wil zeggen een verkennend onderzoek naar de effecten op beschermde natuurgebieden (waaronder wij in dit rapport verstaan: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op (significante) negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

Meer in detail geeft deze rapportage antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde Natura 2000-gebieden liggen binnen de invloedssfeer van het plan? Wat zijn de instandhoudingsdoelen voor deze natuurgebieden?
- Welke effecten op beschermde natuurgebieden hebben de ingrepen?
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om de effecten te vermijden of te verminderen? Hoe effectief zijn deze mitigerende maatregelen?
- Wat zijn de effecten van het plan als deze worden beschouwd in samenhang met andere activiteiten en plannen, met andere woorden, wat zijn de cumulatieve effecten?
- Kunnen negatieve effecten (inclusief cumulatieve effecten) worden uitgesloten? Zo neen, of die significant kunnen zijn?

De uitkomsten van het onderzoek kunnen als volgt zijn:

- Er treden met zekerheid geen effecten op;
- Er treden wel effecten op, deze zijn mogelijk (of zelfs zeker) significant; indien significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten (althans niet op basis van de voortoets) is een nadere studie nodig in het kader van een passende beoordeling op grond van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Indien significant negatieve effecten dan nog niet kunnen worden uitgesloten, dient een ADC-toets te worden doorlopen.

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening
  - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
  - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieu-effectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

1.3 Leeswijzer

De voortoets is verder als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 worden de ontwikkelingen die met de voorgenomen bestemmingsplannen mogelijk worden, beschreven;
- Hoofdstuk 3 gaat in op de kenmerken van de Natura 2000-gebieden beschreven
- Hoofdstuk 4 geeft antwoord op de vraag, of het voorgenomen bestemmingsplan gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen, en zo ja, welke factoren / effecten daarbij van belang zijn;
- In hoofdstuk 5 worden de conclusies van de voortoets samengevat.

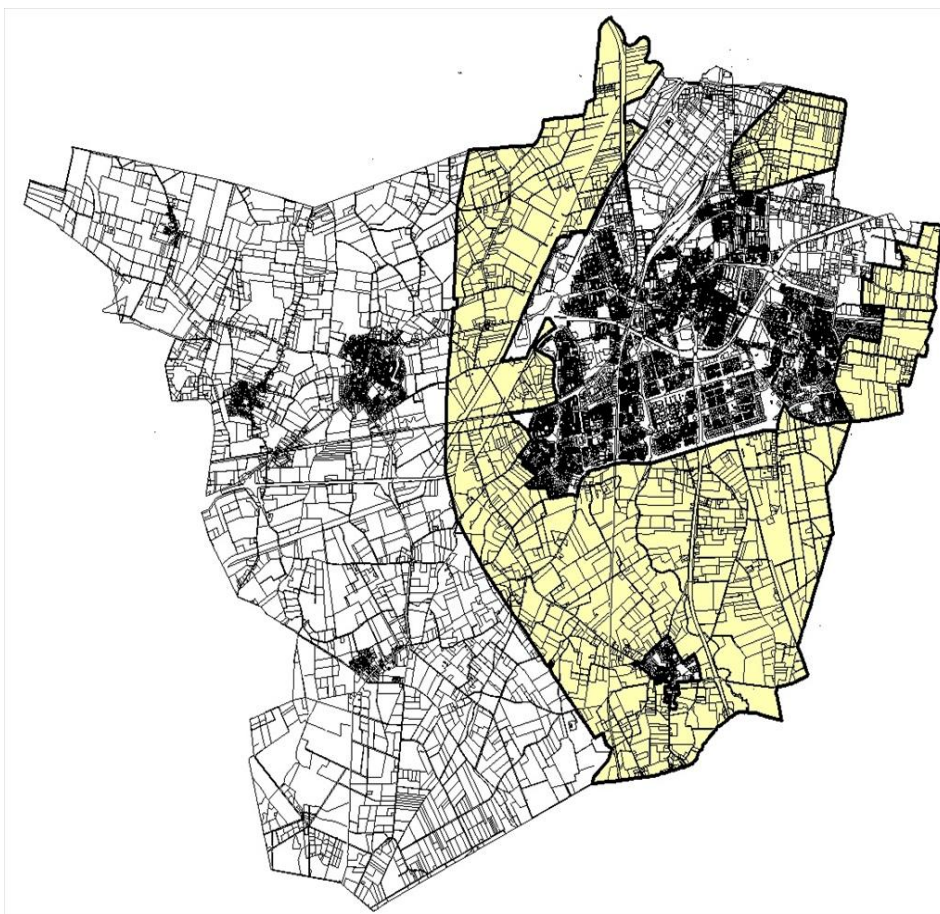
2 Het voorgenomen Bestemmingsplan Buitengebied

2.1 Beschrijving plangebied

De gemeente Roosendaal ligt in de provincie Noord-Brabant. Het plangebied omvat het buitengebied. Het plangebied Buitengebied Roosendaal - Nispen is als volgt begrensd:

- In het noorden wordt het plangebied begrensd door de gemeentegrens met de gemeente Halderberge. Tevens sluit het plan aan op de huidige bestemmingsplannen van Borchwerf II en Recreatiepark De Stok;
- Aan de westzijde loopt de plangrens vanaf het bestaande stedelijke gebied tot aan de grens van de voormalige gemeente Wouw (en sluit hiermee aan op het bestemmingsplan Buitengebied Wouw);
- In het zuiden wordt het plangebied begrensd door de gemeentegrens/rijksgrens met de Belgische gemeente Essen;
- Aan de oostzijde loopt de plangrens vanaf het bestaande stedelijke gebied tot aan de gemeentegrens met de gemeente Rucphen.

Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan omvat het oostelijk deel buitengebied van de gemeente (figuur 2.1). Voor het westelijk deel, de voormalige gemeente Wouw is reeds een actueel (2009) bestemmingsplan buitengebied vigerend. De kernen Roosendaal en Nispen maken geen onderdeel uit van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied, maar hebben hun eigen bestemmingsplannen. Hetzelfde geldt voor Landgoed Ottermeer en bedrijventerrein De Stok (inclusief fase 2 en 2A).

Figuur 2.1 Plangebied bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal - Nispen

2.2 Uitgangspunten voor het voorgenomen bestemmingsplan

Het nieuwe bestemmingsplan voor Buitengebied Roosendaal-Nispen is overwegend consoliderend. Wel maakt het uitbreiding mogelijk van bestaande agrarische bedrijven, glastuinbouwbedrijven en recreatieve bedrijven. Daarnaast maakt het omschakeling mogelijk van bijvoorbeeld akkerbouw naar grondgebonden veeteeltbedrijven of van agrarisch gebruik naar recreatief gebruik en biedt het mogelijkheden voor nevenfuncties, zoals bijvoorbeeld recreatie. Vertaling van dit uitgangspunt betekent dat de bestaande ruimtelijke en functionele structuur (opnieuw) wordt vastgelegd waarbij op perceelsniveau de gebruikelijke (kleinschalige) ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden. Grootschalige ontwikkelingen – zoals bijvoorbeeld de aanleg van landgoederen – zijn in het bestemmingsplan niet opgenomen. Deze kunnen alleen via een aparte planologische procedure gerealiseerd worden.

Het betreft geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen, maar "reguliere" planologische mogelijkheden conform de mogelijkheden uit de vigerende bestemmingsplannen. Aan de uitbreidingsmogelijkheden is in een aantal gevallen (m.n. veehouderij) voorwaarden verbonden. Dit met name vanuit de regels uit de provinciale Verordening Ruimte 2014 en de consequenties van de stikstofproblematiek op Natura2000-gebied (zie onderstaande kaders).

Kader Verordening Ruimte 2014

De Verordening Ruimte 2014 geeft invulling aan de beleidsmatig ingezette koerswijzigingen van de provincie in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2014. Met name voor de regels in het buitengebied is de Verordening Ruimte 2014 aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de Verordening Ruimte 2012. Belangrijkste wijziging is de implementatie en uitwerking van de beleidslijn "Transitie naar zorgvuldige veehouderij". Centraal in deze beleidslijn staat het motto "Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd". Er wordt alleen nog ontwikkelruimte aan veehouderijen geboden als daarmee een ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Hieraan is een aantal voorwaardelijke bepalingen gekoppeld: o.a. voeren van dialoog met omgeving, landschappelijke kwaliteitsverbetering minimaal 10% van het bouwvlak, voldoen aan (bovenwettelijke) eisen ten aanzien van fijn stof, geur. Ontwikkelruimte blijft in principe beperkt tot 1,5 ha. Onder uitzondering is uitbreiding buiten de 1,5 ha mogelijk.

In het (ontwerp) Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen zijn de bepalingen van de Verordening Ruimte overgenomen in de regels. Deze zijn daarmee ook basis voor de effectbepaling in het plan-MER.

Onder de voorgenomen activiteit vallen, conform de richtlijn van de Commissie m.e.r. en jurisprudentie (zie bijvoorbeeld uitspraak Bestemmingsplan Buitengebied Alphen Chaam 2010, ABRvS 11 april 2012, 201003878/1/R3) hierover:

- Alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund;
- (Her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome situatie vallen;
- 'Illegale' situaties die worden gelegaliseerd.

Uitgangspunt voor het (nieuwe) bestemmingsplan is om het bestaande beleid, zoals verwoord in de nu nog geldende bestemmingsplannen en het nieuwe beleid zoals verwoord in de Verordening Ruimte 2014 in principe als basis te hanteren.

Kader Veehouderij / glastuinbouw - stikstofdepositie - Natura2000

Conform de Natuurbeschermingswet mogen activiteiten geen significante effecten hebben op Natura2000-gebieden. Bestemmingsplannen die deze activiteiten vastleggen mogen niet worden vastgesteld. In het plangebied liggen geen Natura2000-gebieden. In de omgeving van het plangebied liggen echter wel Natura2000-gebieden. Deze zijn gevoelig voor stikstofdepositie, al in de huidige situatie liggen de achtergrondwaarden hoger dan de kritische depositiewaarden. Uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouw leidt, zonder beperkende maatregelen, tot toename van stikstofemissie en daarmee tot toename van stikstofdepositie op Natura2000-gebieden in de omgeving. Dit is, ook bij geringe toename, een significant negatief effect, gezien de "overspannen" situatie van de Natura200-gebieden ten opzichte van stikstof. Met maatregelen kan de stikstofdepositie worden verminderd, dan wel voorkomen. Maatregelen kunnen echter niet in het bestemmingsplan worden vastgelegd. Deze problematiek speelt in een groot deel van Nederland. Het Rijk bereid een landelijk dekkende oplossing voor in de vorm van PAS, Programmatische Aanpak Stikstofdepositie. PAS moet er toe leiden dat EN tegemoet wordt gekomen aan de eisen van Natura2000 EN er ontwikkelingsruimte blijft bestaan. Dit o.a. door een stelsel van generieke maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen (o.a. door afspraken met de agrarische sector) en het treffen van maatregelen in de Natura2000-gebieden zelf. Echter de PAS is nog niet van kracht en er mag juridisch nog niet op worden geanticipeerd. Gemeenten zijn al enige tijd op zoek naar een juridisch houdbare oplossing. De momenteel meest plausibele methode is het opnemen van een voorwaardelijke bepaling aan bouwen en/of gebruik dat uitbreiding met mogelijke toename van stikstofdepositie alleen toegestaan is als aangetoond is dat er geen significant effect op Natura2000-gebied optreedt. De gemeente Roosendaal hanteert deze methode ook in haar bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen.

Meeliftende initiatieven

Tevens maakt het Bestemmingsplan Buitengebied renovatie en uitbreiding van glastuinbouwbedrijf Damsigt aan de Westelijke Havendijk 33 mogelijk. Het ontwikkeling betreft een gefaseerde sloop en renovatie van het bestaande kassencomplex van 5 ha en een uitbreiding in noordelijke richting tot 12 ha. Voor deze ontwikkeling is een eigen ruimtelijke onderbouwing opgesteld, die als bijlage aan het Bestemmingsplan Buitengebied is gevoegd.

Voor een uitgebreide beschrijving van de ontwikkelingsmogelijkheden in het Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen wordt verwezen naar het plan-MER.

3 De Natura 2000-gebieden

3.1 Brabantse Wal

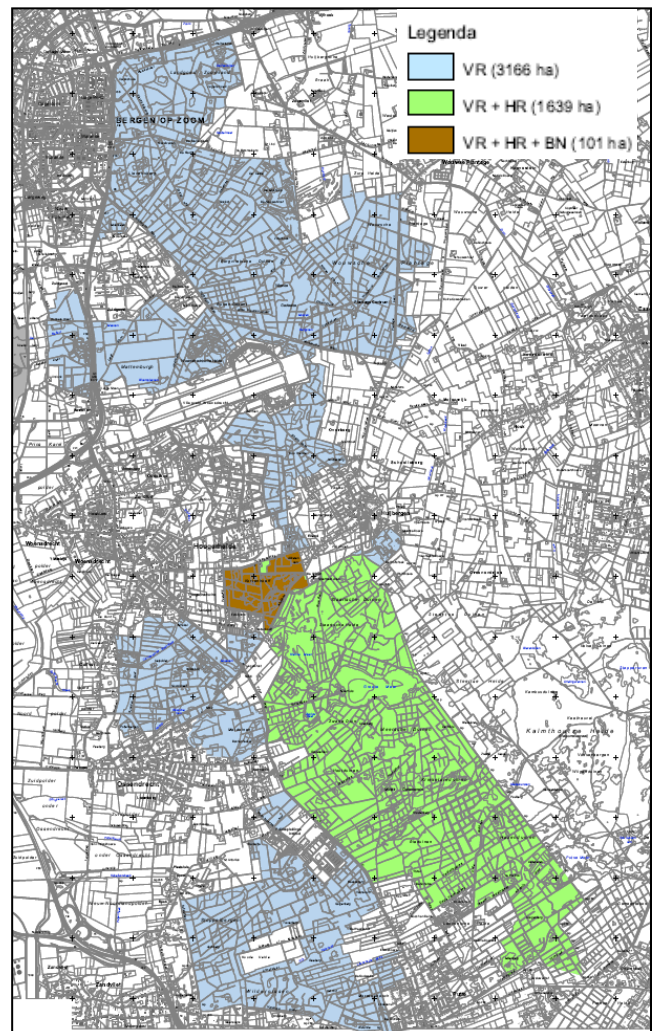
3.1.1 Gebiedsbeschrijving

De Brabantse Wal bestaat uit diverse gebieden die op het grensgebied van het Brabantse hogere zandlandschap en de Zeeuwse kleilandschap van de delta liggen. Het meest westelijke deel van het Kempense Plateau eindigt hier in een hoge steilwand. Loodrecht op deze steilwand bevinden zich enkele beekdalen. Op de Brabantse wal komen meerdere stuifzandgebieden voor, behalve relatief recente stuifduinen betreft het hier ook veel oudere rivierduinen, die zijn ontstaan aan het einde van de laatste ijstijd. De Mattemburgh is een oud landgoed op de overgang van de Brabantse Wal naar de jonge zeeklei van de Oosterschelde. Door de gradiëntrijke ligging is er een grote biologische rijkdom. Op de Woensdrechtse Heide wordt stuifzand, naaldbos en gemengd bos aangetroffen. De Wouwse Plantage is een oud landgoed met gemengde bossen, landbouwgronden, een relict van een zandverstuiving en lange beukenlanen in de vorm van een ster. Zoomland is ontstaan uit vier zeventiende-eeuwse landgoederen. Het landgoed is opgebouwd uit gevarieerde gemengde bossen, wei- en bouwland, heide met eikenstrubben dichtgegroeid stuifzand en moeras. Kortenhoeve bestaat uit natuurlijk bos en heidelandschap op voormalig landgoed. Het noordelijke deel van het landgoed Grote Meer bestaat uit licht geaccidenteerd zandgronden met daarop plantages van voornamelijk naaldhout met hier en daar stukjes landbouwgrond en enkele natuurlijke vennen: het Grootte Meer, Kleine Meer en het Zwaluwmoer. De zuidelijke helft bestaat uit dennenbos, heide en zandverstuivingen (Bron: Ministerie van EZ).

3.1.2 Begrenzing

In figuur 3.1 is de begrenzing van dit Vogel- en Habitatrichtlijngebied weergegeven.

Figuur 3.1 Begrenzing Natura 2000-gebied Brabantse Wal (de Brabantse Wal ligt deels in de gemeente, maar geheel buiten de begrenzing van het bestemmingsplan)

3.1.3 Instandhoudingsdoelen en kernopgaven

Het Natura 2000-gebied Brabantse Wal is recent definitief aangewezen. Toetsing van effecten gebeurt aan de instandhoudingsdoelstellingen die in het definitieve aanwijzingsbesluit (Ministerie van Economische Zaken) van 25 april 2013 staan. Deze zijn in tabel 3.1 opgenomen.

Tabel 3.1 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Brabantse Wal (bron: aanwijzingsbesluit, min. EZ)

Instandhoudingsdoelstellingen		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
Habitattypen						
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>			6.08, 6.09
H2330	Zandverstuivingen	>	>			6.08, 6.09
H3130	Zwakgebufferde vennen	>	>			
H3160	Zure vennen	=	>			
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>			6.09
H4030	Droge Heiden	>	>			
Habitatsoorten						
H1166	Kamsalamander	>	>	>		
H1831	Drijvende waterweegbree	>	>	>		
Broedvogels						
A004	Dodaars	=	>		40	
A008	Geoorde fuut	=	>		40 = (<)	
A072	Wespendief	=	=		13	
A224	Nachtzwaluw	=	=		80	6.08
A236	Zwarte Specht	=	=		40	
A246	Boomleeuwerik	=	=		100	

Legenda	
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	Enige achteruitgang in draagkracht van het leefgebied ten gunste van H3130 is toegestaan
6.08	Structuurrijke droge heiden: Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09	Intern verbinden: Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna

3.1.4 BN-waarden

Hoewel het juridisch strikt genomen niet nodig is in het kader van de plantoets van de Nbw¹, is ook gekeken naar de natuurwaarden waarvoor het beschermd natuurmonument is aangewezen. Het landgoed "Kortenhoeff" is aangewezen als beschermd natuurmonument (BN). Er zijn een aantal Natuurwaarden die geheel of grotendeels samenvallen met Natura 2000 doelen (bron: beheerplan Natura 2000-gebied Brabantse Wal). Het betreft de habitattypen en voor vogels is er ook een overlap met aangewezen vogelrichtlijnsoorten. Voor de plantensoorten is er een overlap met de habitattypen vochtige heide en vennen.

Er zijn een aantal Natuurwaarden die niet samenvallen met Natura 2000 doelen (bron: beheerplan Natura 2000-gebied Brabantse Wal) en daar wordt afzonderlijk aandacht aan besteed. Het betreft:

- vegetaties: complex van loofbos, naaldbos, restanten van boomgaarden en graslanden, graslanden met variatie in intensiteit van agrarisch gebruik (van normaal beweid en bemest tot extensief tot niet meer bemest).
- de geomorfologische structuur, de vele gradiënten, de opbouw van de bodem en de voor de fauna noodzakelijke afwisseling en rust

3.2 Kalmthoutse Heide

3.2.1 Gebiedsbeschrijving

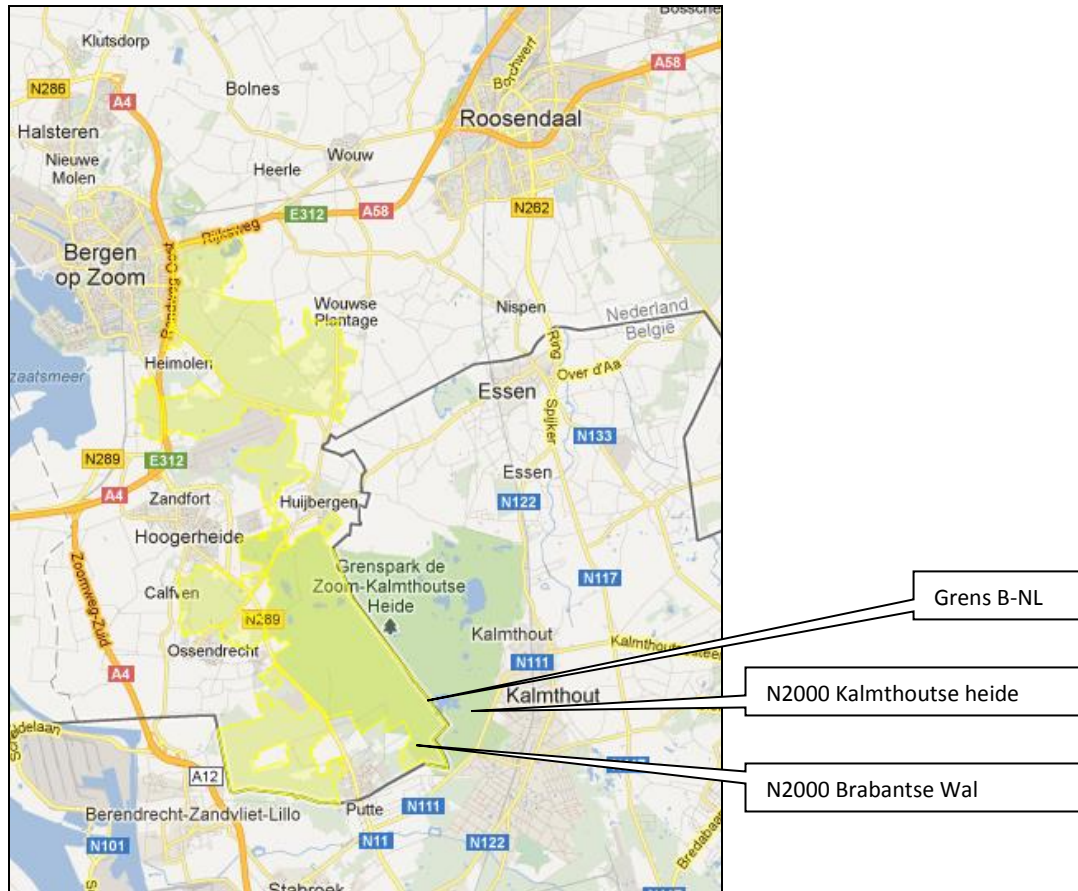
Dit Heidelandschap maakt deel uit van het grenspark "De Zoom". Het gebied is een half-natuurlijk landschap. De Heide dient regelmatig te worden gekapt en geplagd. Dit proces geeft de kans aan plantensoorten zoals struikhei, dophei, zonnedauw zich te ontwikkelen.

Grenspark 'De Zoom - Kalmthoutse Heide' is een grensoverschrijdend natuurgebied dat verschillende biotopen (heide, vennen, stuifduinen, weilanden, bossen, polders, parkbos) herbergt. De volledige oppervlakte van het gebied bedroeg tot eind mei 2011 3750 ha. Vooral de ecologische en cultuurhistorische waarden maken het gebied uniek. Het Grenspark wordt doorkruist door de Belgisch – Nederlandse grens. Buiten de heide- en bosgebieden die beheerd worden door Natuurmonumenten, Natuurpunt en de Vlaamse en Nederlandse overheden, zijn er ook enkele (grote) privé-eigenaren, kleine landbouwpercelen, en verscheidene bospercelen van kleine eigenaren. Deze diversiteit maakt het gebied waardevol (<http://www.grensparkzk.be>).

Het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' vormt ecologisch gezien een geheel met het Belgische Vogel- en Habitatrichtlijngebied Kalmthoutse Heide (zie figuur 3.2).

---

¹ Zie art. 19j van de Nb-wet, daar staat: "met uitzondering van de doelstellingen bedoeld in artikel 10a, lid 3" (= doelstellingen van het beschermd natuurmonument).

Figuur 3.2 Grensoverschrijdende Natura 2000-gebieden Brabantse Wal en Kalmthoutse Heide

3.2.2 Begrenzing

In figuur 3.3 is de begrenzing van dit Vogel- en Habitatrictlijngebied weergegeven.

Figuur 3.3 Begrenzing Vogelrichtlijngebied (blauw raster) en Habitatrictlijngebied (groen) Kalmthoutse Heide
[Bron: <http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/natura2000>]

3.2.3 Instandhoudingsdoelen en kernopgaven

Tabel 3.2 Instandhoudingsdoelen Habitatrichtlijngebied Kalmthoutse Heide

Habitatype	
H2310	Stuifzandheiden met struikhei
H2330	Zandverstuivingen
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen
H3130	Zwakgebufferde vennen
H4010A	Vochtige heiden
4030	Droge heiden
7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
Habitatsoorten	
H1042	Gevlekte witsnuitlibel
-	Rugstreepad
-	Heikikker
-	Poelkikker of Kleine groene kikker
-	Gladde slang
-	Laatvlieger
-	Watervleermuis
-	Gewone dwergvleermuis

Tabel 3.3 Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Kalmthoutse Heide

A004	Dodaars
A038	Wilde Zwaan
A041	Kolgans
A043	Grauwe gans
A048	Bergeend
A050	Smient
A051	Krakeend
A052	Wintertaling
A053	Wilde eend
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A059	Tafeleend
A061	Kuifeend
A072	Wespendief
A082	Blauwe Kiekendief
A107	Korhoen
A119	Porseleinhoen
A125	Meerkoet
A151	Kemphaan
A156	Grutto
A160	Wulp
A197	Zwarte stern
A222	Velduil
A224	Nachtzwaluw
A236	Zwarte Specht
A246	Boomleeuwerik
A255	Duinpieper
	Blauwe reiger

	Regenwulp
	Rietgans
	Rode Wouw
	Smelleken
	Witoogeend

3.3 De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld.

3.3.1 *Gebiedsbeschrijving*

De Maatjes

De Maatjes is een grensoverschrijdend natuurgebied met afwisselend rietvelden en vochtige weilanden. Hier en daar bevinden er zich kleine broekbosjes en visvijvers. Het grootste gedeelte van het rietveld ligt in Nederland. Het gebied heeft verschillende bestemmingen op het gewestplan. Het rietveld met omliggende weilanden heeft de bestemming van natuurgebied met wetenschappelijk waarde, de aan Nederland palende weilanden hebben de bestemming natuurgebied. De rest is landbouwgebied met ecologische waarde. Bovendien ligt het hele gebied in een vogelrichtlijngebied (<http://www.noordertuin.be/parken-en-tuinen>).

Groot Schietveld

Het dichtstbijzijnde punt van het Groot Schietveld ligt op bijna 14 km van het plangebied. Dit gebied is militair domein en wordt actief gebruikt als oefenterrein voor de artillerie. De bossen en natuurwaarden worden beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Het Groot Schietveld is 1571 ha groot. Het bestaat uit een grote, aaneengesloten oppervlakte droge en vochtige heide, vennen en hooilanden omringd door een gordel van bossen. Het reservaat is belangrijk om zijn grote natuurlijke soortenrijkdom. Vooral planten van de vochtige heide, zoals heideorchis, veenorchis, klokjesgentiaan en ronde zonnedauw zijn er nog te vinden. Ook voor insecten is het gebied interessant. Zo worden er meer dan 30 soorten dagvlinders, waaronder het gentiaanblauwtje, aangetroffen. Maar het Groot Schietveld is vooral bekend om zijn grote adderpopulatie, die tot de belangrijkste van Noordwest-Europa behoort, en om de meer dan 100 soorten broedvogels, waaronder de wespandief en de nachtzwaluw. Loopt zowel over het grondgebied van Brecht, Wuustwezel als Brasschaat. Het Groot Schietveld blijft militair domein en bijgevolg niet vrij toegankelijk (<http://www.noordertuin.be/parken-en-tuinen>).

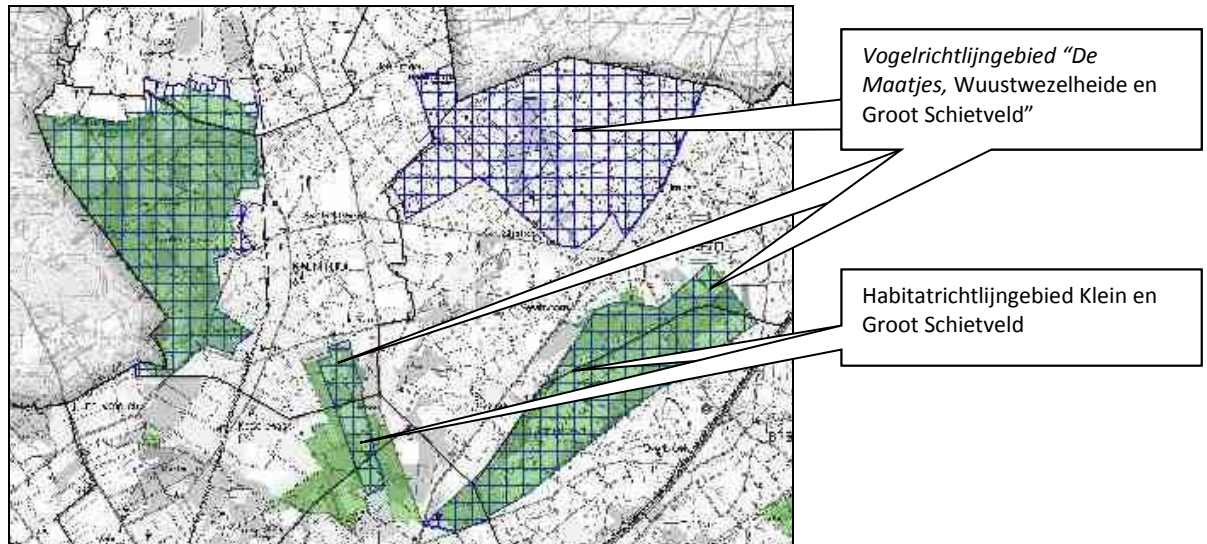
Klein Schietveld

Het Klein Schietveld (dichtstbijzijnde punt ligt op ruim 11 km van het plangebied) maakt deel uit van het Kamp van Brasschaat, een militaire basis die sedert begin 19e eeuw te Brasschaat door de Nederlanders gesticht werd. Met het vliegveld bij telt dit gebied ruim 840 ha. De habitattypen zijn vergelijkbaar met het Groot schietveld.

3.3.2 Begrenzing

In figuur 3.4 is de begrenzing van dit Vogel- en Habitatrictlijgebied weergegeven.

Figuur 3.4 Begrenzing Vogelrichtlijgebied De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld” en Habitatrictlijgebied Klein en Groot Schietveld [Bron: <http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/natura2000>]

3.3.3 Instandhoudingsdoelen en kernopgaven

Tabel 3.4 Instandhoudingsdoelen habitats en Habitatsoorten Habitatrictlijgebied Klein en Groot Schietveld

H2310	Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten
H2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen
H3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes
H3130	Oligotrofe wateren van het Middeneuropese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (Nanocyperetalia)
H4010	Noordatlantische vochtige heide met Erica tetralix
H4030	Droge heide (alle subtypen)
H7150	Slenken in veengronden (Rhynchosporion)
H91E0	Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (Alnion glutinoso-incanae)
H1166	Kamsalamander
H1318	Meervleermuis

Tabel 3.5 Instandhoudingsdoelen vogels Vogelrichtlijngebied “De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld”

Instandhoudingsdoel vogelrichtlijngebied
Bergeend
Blauwborst
Blauwe Kiekendief
Blauwe Reiger
Boomleeuwerik
Bruine Kiekendief
Dodaars
Grutto
Kemphaan
Knobbelzwaan
Korhoen
Krakeend
Kuifeend
Meerkoet
Nachtzwaluw
Pijlstaart
Porseleinhoen
Regenwulp
Roerdomp
Slobeend
Smient
Tafeleend
Velduil
Wilde Eend
Wintertaling
Zwarte Specht

4 Effectenanalyse

4.1 Relevantie storingsfactoren

Storingsfactoren kunnen een direct effect op de instandhoudingsdoelen hebben (bijvoorbeeld het doden van dieren of het verdwijnen van oppervlak habitatype of leefgebied) of een indirect effect (bijvoorbeeld verandering van de milieucondities, waardoor de leefomstandigheden verslechteren of het blokkeren van een trekroute, waardoor de toegang tot voedsel- of overwinteringsgebieden buiten het Natura 2000-gebied worden geblokkeerd).

In de volgende paragrafen wordt per storingsfactor uitgezocht of deze in relatie tot het Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen relevant is.

4.1.1 *Oppervlakteverlies*

Bij oppervlakteverlies gaat het om een afname van beschikbaar oppervlak leefgebied van soorten of habitattypen.

De ingrepen in het kader van het plan vinden binnen de plangrens van het bestemmingsplan plaats. Er zijn geen ingrepen die in een van de drie Natura 2000-gebieden plaatsvinden. De ingrepen leggen derhalve geen beslag op oppervlak Natura 2000-gebied en daarmee ook niet op oppervlak beschermd habitat, leefgebied van beschermde soorten of een specifieke BN-waarde. Oppervlakteverlies is derhalve geen relevante factor.

4.1.2 *Versnippering*

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van leefgebied van soorten. Het treedt op ten gevolge van verlies van leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Het kan leiden tot verandering in populatiedynamiek en uiteindelijk tot een afname van de duurzame instandhouding van de populatie.

De ingrepen in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied vinden binnen de plangrens van het bestemmingsplan plaats. In de Natura 2000-gebieden vinden geen ingrepen plaats die een versnipperende werking hebben op de Natura 2000-gebieden.

4.1.3 *Verzuring en vermesting*

Verzuring en vermesting vormen een actueel thema in de toetsing van ontwikkelingen in de landbouw aan Natura 2000-gebieden. Aan de bronzijde leidt stikstofemissie uit de landbouw tot een verzurende en vermestende effecten in natuurgebieden; aan de zijde van het natuurgebied is het vooral de aanwezigheid van voor stikstof gevoelige habitattypen en eventueel soorten die bepalen of een natuurgebied gevoelig is voor stikstofdepositie.

Nu duidelijk is dat stikstofdepositie een mogelijk effect kan hebben, wordt onderzocht in hoeverre de Natura 2000-gebieden in de omgeving en de instandhoudingsdoelstellingen voor de aanwezige habitattypen en -soorten gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Vervolgens is de vraag of het bestemmingsplan en de ontwikkelingen die daarin mogelijk worden gemaakt kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie, waarvan in het kader van de ecologische relevantie moet worden beoordeeld.

Gevoeligheid instandhoudingsdoelen voor stikstofdepositie

De gevoeligheid van habitattypen voor stikstofdepositie is uitgedrukt in Kritische Depositiewaarden (KDW) in mol N/ha/jaar (zie tabel 4.1). Hoe lager de KDW van een habitatype, hoe gevoeliger het habitatype voor atmosferische stikstofdepositie. De stikstofgevoelige BN-waarden overlappen met de genoemde instandhoudingsdoelen, dus aan BN-waarden wordt ten aanzien van verzuring en vermessing niet afzonderlijk aandacht besteed.

Tabel 4.1 Kritische depositiewaarden voor de habitattypen van de drie Natura 2000-gebieden (Van Dobben et al, 2012)

Habitattypen		KDW (mol/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	1071	Zeer gevoelig
H2330	Zandverstuivingen	714	Zeer gevoelig
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	429	Zeer gevoelig
H3130	Zwakgebufferde vennen	571	Zeer gevoelig
H3160	Zure vennen	714	Zeer gevoelig
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1214	Zeer gevoelig
H4030	Droge Heiden	1071	zeer gevoelig
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1429	Gevoelig
H91E0	Vochtige alluviale bossen	1857-2429	Gevoelig

Bij effecten van stikstofdepositie dient niet alleen naar natuurlijke habitats te worden gekeken, maar ook naar de leefgebieden en voedselbronnen van Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 Gevoeligheid habitaatsoorten en vogels van de drie Natura 2000-gebieden voor stikstofdepositie (Smit, N.A.C. & D. Bal, 2012 en Broekmeyer et al, 2012).

Habitatsoorten		Stikstofgevoeligheid
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	Sommige leefgebieden, stikstofgevoelige standplaats H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden of LG02 (geïsoleerde meander of petgat) (KDW 2143)
H1166	Kamsalamander	Sommige leefgebieden, Stikstofgevoelige standplaats H3130 zwakgebufferde vennen (KDW 571)
H1318	Meervleermuis	Leefgebied niet stikstofgevoelig
H1831	Drijvende waterweegbree	Sommige standplaatsen, stikstofgevoelige standplaats H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (KDW 2143) of LG02 (geïsoleerde meander of petgat) (KDW 2143)
Broedvogels		
A004	Dodaars	Mogelijk sprake van een causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten, stikstofgevoelig leefgebied is zwak gebufferd ven (KDW 400)
A008	Geoorde fuut	Geen causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten
A021	Roerdomp	alleen zwakgebufferde vennen zijn stikstofgevoelig (KDW 400), ander broedbiotopen niet
A038	Wilde Zwaan	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A041	Kolgans	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A043	Grauwe gans	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A048	Bergeend	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A050	Smient	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A051	Krakeend	Leefgebied niet stikstofgevoelig

		Stikstofgevoeligheid
A052	Wintertaling	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A053	Wilde eend	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A054	Pijlstaart	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A056	Slobeend	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A059	Tafeleend	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A061	Kuifeend	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A072	Wespendief	Geen causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten
A081	Bruine kiekendief	Sommige leefgebieden H2110 Embryonale duinen, H2130 Grijs duinen, H2140 Duinheiden met kraaihei, H2190 Vochtige duinvalleien, H4010 Vochtige heide, H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H1330 schorren en zilte graslanden komen niet voor in de betreffende N2000-gebieden) (KDW 900-1600)
A082	Blauwe kiekendief	Sommige leefgebieden: in deze N2000-gebieden zijn dat de heidegebieden (KDW 1214)
A107	Korhoen	Sommige leefgebieden H4010A vochtige heide (KDW 1214), H6230 Heischrale graslanden (KDW714/857), H6410 Blauwgraslanden (KDW 1071) of LG09 nat matig voedselrijk grasland (KDW1000) of LG10 Bloemrijk weidevogelgrasland van zand- en veengebied (KDW 1429)
A119	Porseleinhoen	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A125	Meerkoet	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A151	Kemphaan	Sommige leefgebieden H6410 Blauwgraslanden (KDW 1071) of LG08 nat matig voedselrijk grasland (KDW1571) of LG10 Bloemrijk weidevogelgrasland van zand- en veengebied (KDW 1429) of LG 11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied (KDW 1429)
A156	Grutto	Sommige leefgebieden H4010A vochtige heide (KDW 1214), H6230 Heischrale graslanden (KDW 714/857), H6410 Blauwgraslanden (KDW 1071), LG06 Dotterbloemgrasland van beekdalen (KDW 1429) LG07 Dotterbloemgrasland van veen en klei (KDW1429), LG08 nat matig voedselrijk grasland (KDW1571) of LG10 Bloemrijk weidevogelgrasland van zand- en veengebied (KDW 1429) of LG 11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied (KDW 1429)
A160	Wulp	Leefgebied niet stikstofgevoelig
A197	Zwarte stern	Sommige leefgebieden, H3130 zwakgebufferde vennen (KDW 571)
A222	Velduil	Sommige leefgebieden zoals heide (KDW 1214)
A224	Nachtzwaluw	Mogelijk sprake van een causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten, stikstofgevoelig leefgebied betreft natte heide, droge heide, zandverstuiving, zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden, bos van arme zandgronden (KDW schommelt tussen 700 en 1800)
A236	Zwarte Specht	mogelijk sprake van een causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten, stikstofgevoelig leefgebied is bos van arme zandgronden, eiken en beukenbos van lemige zandgronden, bos van voedselrijke, vochtige gronden (KDW varieert tussen 1300, 1400)
A246	Boomleeuwerik	mogelijk sprake van een causale relatie tussen stikstofdepositie en het voorkomen van de soorten, stikstofgevoelig leefgebied betreft : droge heide, zandverstuiving, zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden, bos van arme zandgronden en eiken en beukenbos van lemige zandgronden (KDW varieert

		Stikstofgevoeligheid
		tussen 700 - 1800)
A255	Duinpieper	Leefgebied is stikstofgevoelig: H2310 stuifzandheide met struikhei (KDW 1071) en H2330 zandverstuivingen (KDW 714)
A272	Blauwborst	Leefgebied niet stikstofgevoelig

De drie Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor stikstofgevoelige habitatoorten:

- Brabantse Wal: kamsalamander en drijvende waterweegbree;
- Kalmthoutse Heide: gevlekte witsnuitlibel;
- De Maatjes: kamsalamander.

De drie Natura 2000-gebieden zijn ook aangewezen voor stikstofgevoelige vogelsoorten.

Huidige situatie - achtergrondwaarden

In alle drie de Natura 2000-gebieden is sprake van een permanent hoge depositie van verzurende stoffen (Grootschalige Concentratiekaarten, MNP), waardoor de stikstofgevoelige habitattypen en stikstofgevoelige leefgebieden van soorten onder druk komen te staan. De huidige achtergronddepositie van stikstof (2014) varieert van 1498 mol/ha/jr tot 4890 mol/ha/jr. De laagste waarde is vastgesteld helemaal aan de noordzijde van het Natura 2000-gebied, de hoogste achtergrond is vastgesteld aan de zuidzijde (tegen of op de Belgische grens). Op basis van tabel 4.1 valt op dat nagenoeg alle habitattypen tot de categorie van voor stikstof zeer gevoelige habitattypen kunnen worden gerekend en een KDW hebben die lager is dan de achtergrondwaarden (dus zich in een overspannen positie bevinden). Alleen het habitatype 'vochtige alluviale bossen' kan zich deels ook in een niet-overspannen toestand bevinden.

Landelijke trend in achtergrondwaarden

De gemiddelde gemeten ammoniakconcentratie is sinds het begin van de metingen in 1993 met 25% afgenomen (www.mnp.nl). De laatste jaren is geen verdere daling opgetreden. De hoogste concentraties zijn te vinden in de grotere emissiegebieden, voornamelijk de gebieden met intensieve veehouderij. Dit neemt niet weg dat in veel gebieden de stikstofbelasting nog boven de kritische depositiewaarden voor een aantal (zeer) gevoelige habitattypen ligt. De genoemde kritische depositiewaarden zullen veelal niet op korte termijn bereikt kunnen worden. Ook kleinere verlagingen van de depositie kunnen echter wel een positief effect hebben en leiden tot verbetering van de staat van instandhouding van de gevoelige habitats. Dit is geconstateerd naar aanleiding van de algehele verbetering in de periode 1990-2004 waarin de depositie van ammoniak merkbaar is gedaald (Van Dobben, Alterra, mondelinge mededeling).

De daling in stikstofdepositie is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofdioxiden als van ammoniak.

- De emissie van stikstofdioxiden in Nederland daalde sinds 1980 met meer dan 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen in het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, in de industrie en in de energiesector;
- De emissie van ammoniak door agrarische bronnen in Nederland is in dezelfde periode met 40% gedaald. Vooral in de periode tot 2002 hebben emissiebeperkende maatregelen voor een daling gezorgd. Tot deze maatregelen behoren verbeterde voersamenstelling, het gebruik van emissiearme stallen, het afdekken van meststapels en het direct onderwerken van mest bij de aanwending. Daarnaast speelt een rol dat sinds 1985 in de melkrunderveehouderij een aanmerkelijke daling van het aantal dieren is opgetreden;
- In 2005 en 2006 is een lichte stijging van met name de ammoniakdepositie opgetreden. Deze is geheel toe te schrijven aan de meteorologische omstandigheden in die jaren.

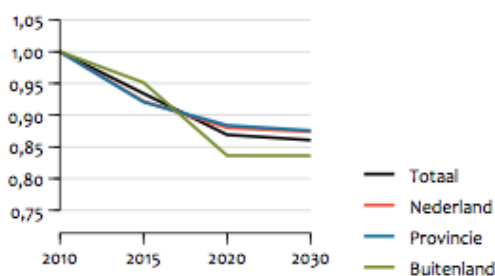
De Nederlandse agrarische sector levert, vergeleken met andere economische sectoren, met 46% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie op Nederland. Deze depositie bestaat vrijwel alleen uit

ammoniak. De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie is 64%. Dit betekent dat de agrarische sector voor 72% van de totale Nederlandse bijdrage aan de stikstofdepositie verantwoordelijk is. De ammoniakemissies leveren met 70% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie. De buitenlandse bijdrage aan de stikstofdepositie is ongeveer een derde van de totale stikstofdepositie (bron: website Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en informatie voormalig milieu- en natuurplanbureau, MNP).

Trend in Noord-Brabant met betrekking tot achtergrondwaarden

De gemiddelde stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant bedroeg in 2010 1850 mol stikstof per hectare per jaar (Velkers et al., 2010). De verwachting is dat deze in de periode tot 2020 zal dalen tot ongeveer 1640 mol stikstof per hectare per jaar, onder andere door milieumaatregelen en een dalend aantal dieren in de intensieve veehouderij.

Zo'n 70% van de depositie op Natura 2000-gebieden komt in Noord-Brabant uit de eigen provincie en is met name afkomstig van de grootschalige agrarische sector. Uit Figuur 4.1 blijkt dat voor alle herkomstregio's de verwachting is dat de depositie met zo'n 15% terugloopt tot 2030 (Velders et al., 2010). Met name reductie in stal- en opslagmissies, volgend op aanscherping van de wettelijke vereisten, zal in Noord-Brabant voor een daling zorgen.

Figuur 4.1 Trend bijdrage regio's aan de stikstofdepositie van de provincie Noord-Brabant (Velders et al., 2010)

Hoewel de depositie op de lange duur daalt als gevolg van generieke maatregelen, zullen de kritische depositiewaarden niet overal op korte termijn kunnen worden bereikt. Ook kleinere verlagingen van de depositie kunnen echter wel een positief effect hebben voor de staat van instandhouding van de gevoelige habitats.

Selectie stikstofemitterende activiteiten

De veehouderij kan door depositie van stikstof (uit ammoniak) vanuit de lucht invloed hebben op daarvoor gevoelige habitats of gevoelige leefgebieden van soorten op grotere afstand. Ook de glastuinbouw kan invloed hebben op de stikstofdepositie in de omgeving. Dit is het gevolg van de emissie van stikstofoxiden (NO_x) in de lucht, ten gevolge van verbrandingsprocessen (gasgestookte ketels en warmte-kraftinstallaties). Ook biovergisting (met mogelijke uitstoot van stikstofoxiden naar de lucht) kan effecten hebben via stikstofdepositie. Dit aspect is dus ook van belang.

Verzuring van bodem of water is ook een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxide (NO_y), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden zo tot het zuurder worden van het biotische milieu. Vegetaties van basische milieus ondervinden hier direct de gevolgen van. Het bestemmingsplan voorziet niet in de uitbreiding van bedrijventerreinen of de aanleg van nieuwe wegen.

In het bestemmingsplan is ook de mogelijke ontwikkeling van overige bedrijfsmatige activiteiten op de bestaande bouwlocaties, de mogelijkheden voor vergroting van woningen en omvorming van voormalige boerderijen naar een woonbestemming, eventueel met beroep aan huis. Het gaat hier om beperkte ontwikkelingsmogelijkheden buiten de Natura 2000-gebieden en gelegen op grotere afstand

van het gebied (> 4 km). De verkeersaantrekkende werking hiervan is zeer beperkt zodat hiervan geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen worden verwacht via verzuring en vermesting.

De ontwikkeling die mogelijk zal worden gemaakt in het voorgenomen bestemmingsplan, zal daarom vooral via agrarische activiteiten bijdragen aan de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen en gevoelige leefgebieden van soorten in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De depositie van stikstofverbindingen op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, specifiek op de daarvoor gevoelige habitats en gevoelige leefgebieden van soorten zijn derhalve de specifieke aandachtspunten. Plaatselijk wordt de verzuring versterkt door verdroging of een afname van de toevoer van baserijk water.

Voorwaardelijke bepaling stikstofdepositie

In het bestemmingsplan is bij de gebruiksregels van de drie agrarische bestemmingen aanvullend op de eisen vanuit de Verordening Ruimte 2014 een verbodsbepaling opgenomen voor uitbreiding van de bestaande veestapel te laten plaatsvinden waarbij sprake is van een toename van de ammoniakemissie als gevolg waarvan de kwaliteit van de natuurlijke habitat en habitatsoorten kan verslechteren of een significant effect kan optreden voor de kwalificerende soorten van een Natura 2000-gebied.

In het bestemmingsplan is ook ten aanzien van paardenhouderij (valt buiten de bestemming veehouderij), glastuinbouw en biovergisting een verbodsbepaling opgenomen voor uitbreiding van deze activiteiten waarbij sprake is van een toename van de ammoniakemissie als gevolg waarvan de kwaliteit van de natuurlijke habitat en habitatsoorten kan verslechteren of een significant effect kan optreden voor de kwalificerende soorten van een Natura 2000-gebied.

Met een afwijkingsbevoegdheid kunnen burgemeester en wethouders van deze verbodsbepaling afwijken wanneer de toename van de ammoniakemissie kan worden beperkt of gecompenseerd door mitigerende maatregelen of wanneer kan worden aangetoond dat er geen verslechtering plaatsvindt van de natuurlijke habitat en habitatsoorten.

De stikstofdepositie van de feitelijke, huidige situatie maakt onderdeel uit van de achtergrondwaarde. Gezien deze bepaling leidt het bestemmingsplan niet tot een toename van stikstofdepositie. Deze factor is daarom niet relevant bij de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen of BN-waarden door stikstofdepositie als gevolg van het plan kunnen uitgesloten worden.

Uitbreiding Handelskwekerij Damsigt

Specifiek voor de renovatie en uitbreiding van glastuinbouwbedrijf Damsigt is het effect van stikstofdepositie op Natura2000-gebieden berekend (Wematech Milieu Adviseurs in VEK Adviesgroep, 2014, bijgevoegd bij het Bestemmingsplan Buitengebied). Conclusie is dat renovatie en uitbreiding van glastuinbouwbedrijf Damsigt niet leidt tot een negatief effect op Natura2000 (figuur 4.2). Belangrijk aspect hierbij is dat Damsigt 99% warmtevoorziening regelt met restwarmte van de nabijgelegen afvalverbranding Sita.

Vermesting via fosfaat

Naast stikstof kan ook fosfaat worden gezien als een stof die een belangrijke vermestende werking kan hebben. Fosfaat kan invloed hebben op de biologische kwaliteit van het oppervlaktewater, maar ook grondwaterstromen kunnen een vermestende invloed hebben. Voor de belasting met fosfaat is alleen de verspreiding via oppervlakte- en grondwater van belang; het verspreidt zich (nagenoeg) niet via de lucht. Door bemesting en bekalking van landbouwgronden in de omgeving van het Natura 2000-gebied Brabantse Wal is het lokale grondwater en het drainagewater in sloten nutriëntenrijke en baserijk geworden. Gezien de afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden zijn zaken als vermesting via het grond- en oppervlaktewater niet aan de orde.

4.1.4 Verdroging en vernatting

Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. Vernatting door de verhoging hiervan. Het Natura 2000-gebied Brabantse Wal heeft wel een verdrogend effect als gevolg van ontwatering van landbouwgronden ondervonden, maar dat betreft het gebruik van de landbouwgronden in en direct rond het Natura 2000-gebied (KIWA, 2007), buiten het plangebied van het bestemmingsplan. De ontwikkelingsmogelijkheden in het kader van het bestemmingsplan buitengebied bevinden zich op grotere afstand van de Natura 2000-gebieden

- > 3 km tot vogelrichtlijngebied Brabantse Wal;
- > 5 km tot habitatrictlijngebied Brabantse Wal;
- > 5 km tot vogel- en habitatrictlijngebied Kalmthoutse Heide;
- > 5 km tot vogelrichtlijngebied Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld;
- > 11 km tot habitatrictlijngebied Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld.

Gezien deze afstand leidt het bestemmingsplan niet tot een toename van verdroging of vernatting. Beide factoren zijn daarom niet relevant bij de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen of BN-waarden door verdroging of vernatting kunnen uitgesloten worden.

4.1.5 Verontreiniging

Aandachtspunten voor verontreiniging zijn de mogelijke effecten van het 'inwaaien' van bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen) en meststoffen. In het algemeen biedt het bestemmingsplan niet het kader voor regelingen die direct betrekking hebben op dit soort specifieke activiteiten en het gebruik van de percelen. Daarbij komt dat geen duidelijk ander gebruik wordt verwacht dan nu het geval is. De ruimte voor uitbreiding van bouwvlakken is vooral nodig om in te spelen op ontwikkelingen zoals schaalvergroting en niet gericht op intensivering van het gebruik van agrarische grond (ander beleid, zoals het mestbeleid, legt wel beperkingen op aan de mogelijkheden voor intensivering). Er worden daarom van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt geen negatieve gevolgen verwacht, voor zover dit het aspect verontreiniging betreft. Ook gezien de afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden zijn zaken als verontreiniging door het inwaaien van bestrijdingsmiddelen en meststoffen niet aan de orde.

4.1.6 Verandering stroomsnelheid, overstromingsfrequentie en dynamiek substraat

Verandering van stroomsnelheid en overstromingsfrequentie van beken en rivieren kan optreden door menselijke ingrepen zoals plaatsen van stuwen, inlaten, kanaliseren of weer laten meanderen. Onder dynamiek van substraat wordt een verandering in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen verstaan, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuing. Verandering van de stroomsnelheid en de dynamiek van het substraat is potentieel van belang voor Drijvende waterweegbree (habitatsoort Brabantse Wal).

De ontwikkelingsmogelijkheden in het kader van het bestemmingsplan hebben geen invloed op stroomsnelheid, overstromingsfrequentie en dynamiek van substraat, zodat effecten van deze drie factoren op de instandhoudingsdoelstellingen of BN-waarden zijn uitgesloten.

4.1.7 Geluid

Het gaat om verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen, zowel permanent als tijdelijk. Zo ver bekend zijn alleen gewervelde diersoorten hiervoor gevoelig. Van de aanwijzingssoorten en typische soorten (kenmerkend voor bepaalde habitattypen) zijn dan vissen, amfibieën, zoogdieren en vogels gevoelig voor geluid. Bij vissen gaat het om gevoeligheid voor geluidstrillingen (zie onder Trillingen).

Van broedvogels is bekend dat effecten optreden vanaf 43 dB. Hoe ver het effect van geluid op de planlocatie reikt is afhankelijk van de verkeersintensiteit en de structuur van het landschap. Bomen, bossen en gebouwen zorgen bijvoorbeeld voor demping, waardoor het geluid minder ver rijkt. Ook treedt bij dieren gewenning op en passen sommige diersoorten hun gedrag aan.

De Natura 2000-gebieden vallen buiten een zone van 3 km rond het plangebied, waarbinnen effecten te verwachten zijn (zie factsheet 16 in Rijkswaterstaat 2012). Geluid is dus geen factor die relevant is bij de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. De BN-waarden Brabantse Wal (voor zover ze niet overlappen met de instandhoudingsdoelen) zijn niet geluidgevoelig.

4.1.8 Licht

Verlichting kan effect op natuurwaarden hebben, zowel op planten als op dieren. Verstoring door verlichting kan leiden tot:

- Verbetering van oriëntatie, maar ook tot verstoring daarvan. Diersoorten gebruiken lichtbronnen als oriëntatiepunten, maar ze kunnen er ook door worden aangetrokken, waardoor ze hun oriëntatie juist verliezen;
- Aantrekking, fixatie of afstoting. Veel dieren mijden licht, maar sommige worden er juist door aangetrokken. Dit beïnvloedt natuurlijk gedrag. Zo kan het jachtsucces erdoor toenemen (positief voor de predatorsoort, maar negatief voor de prooi-soorten);
- Ontregeling van biologische ritmes. Het gedrag van dieren en hun fysieke toestand wordt voor een groot deel bepaald door het licht-duister ritme. Verstoring van deze cyclische ritmes kan leiden tot uitputting als gevolg van bijvoorbeeld slaapgebrek of verstoring van voortplantingssynchronisatie;
- Verandering van habitatkwaliteit en populatiedichtheid. Bovenstaande punten hebben invloed op de mate van bezetting van potentieel geschikt habitat.

Verlichting kan ervoor zorgen dat bepaalde soorten geschikt habitat mijden, terwijl andere soorten er in meer dan normale dichtheden voorkomen.

Bij wegen gaat het om straatverlichting en het licht van de auto's. Bij landbouwbedrijven gaat het om verlichte stallen en bij glastuinbouw om verlichte kassen. Van verlichting is bekend dat het effect tot enkele honderden meters ver reikt. De sterkte van het effect is afhankelijk van de lichtsterkte (uitgedrukt in lux). Aangenomen wordt dat lichtsterkte die meer is dan de lichtsterkte van de volle maan effect heeft. Ook op dit punt zijn er verschillen tussen diersoorten, onder andere vanwege verschillen in hun gevoeligheid voor bepaalde golflengten (kleuren) van het licht. De verwachting is dat, afhankelijk van de diersoort, de waarde waarop geen effect optreedt tussen 0,1 en 0,01 lux ligt. De afstand waarop deze waarden gemiddeld bij snelwegen worden bereikt liggen respectievelijk op 75 en 150 m (Provincie Noord-Brabant 2010b). Geen van de Natura 2000-gebieden ligt op zo'n korte afstand van het plangebied. Bovendien zijn er geen plannen om de verlichting van de wegen of van stallen aan te passen of glastuinbouw uit te breiden. Verlichting is daarom geen relevante factor bij de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen of BN-waarden.

4.1.9 Trilling

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten worden veroorzaakt, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc. In het geval van het bestemmingsplan buitengebied zijn geen nieuwe activiteiten te verwachten met een mogelijke trillingshinder.

4.1.10 *Optische verstoring*

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. In het geval van het bestemmingsplan zou het dan gaan om de beweging van de landbouwvoertuigen, auto's en mensen. Omdat nu ook al landbouwvoertuigen in het buitengebied, auto's over de wegen en recreanten in de Natura 2000-gebieden bewegen en de ligging van de wegen en de functies van het landschap na realisatie niet veranderen zijn effecten uitgesloten.

4.1.11 *Mechanische effecten*

Hieronder vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen en dergelijke, die optreden ten gevolge van menselijke activiteit. Om dit soort effecten te krijgen moeten activiteiten in de Natura 2000-gebieden plaatsvinden. Dat is bij dit plan nauwelijks het geval. Het bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor kleinschalige recreatie, zoals kamperen bij de boer, bed&breakfast en dergelijke. Dit zou kunnen leiden tot enige beperkte toename van bezoekers aan de Natura 2000-gebieden. Het gaat hier alleen om het gebruik van de bestaande structuur door onder andere wandelen en fietsen. Enig extra gebruik van de routes zal niet leiden tot een significante verstoring. Effecten als gevolg van mechanische verstoring kunnen daarom worden uitgesloten.

4.1.12 *Verandering populatiedynamiek*

Verandering van de populatie-opbouw en/of populatiegrootte treedt met name op door sterfte van individuen. In het geval van het bestemmingsplan Buitengebied kan worden gedacht aan verkeersslachtoffers onder de libellen, de kamsalamander, meervleermuis en de typische vogelsoorten. De Natura 2000-gebieden liggen echter zo ver van het plangebied verwijderd (>3 km) dat de kans dat één van deze soorten ten prooi valt aan het verkeer te verwaarlozen is. Verandering in populatiedynamiek is daarom geen relevante factor bij de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelstellingen of BN-waarden.

4.1.13 *Bewuste verandering van soorten*

Van verandering van soortensamenstelling is sprake in geval van herintroductie van soorten of introductie van exoten. Omdat de beoogde ontwikkeling geen betrekking heeft op andere teelten of principieel andere landbouwgebruiksvormen dan gangbaar en bekend zijn in Nederland, hoeft evenmin een bewuste verandering van de soortensamenstelling van natuurgebieden te worden verwacht.

4.2 *Mitigerende maatregelen*

Uit voorgaande paragraaf blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan niet leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde habitattypen en soorten in de Brabantse Wal, Kalmthoutse Heide en de Maatjes, Wustwezelheide en Groot Schietveld. Maatregelen om negatieve effecten te beperken dan wel te voorkomen, worden niet nodig geacht.

4.3 *Cumulatieve effecten*

Omdat er geen effecten zijn, is het niet nodig naar cumulatieve effecten onderzoek te doen.

4.4 Significantie van effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het uitgesloten dat er significante effecten zijn.

4.5 Conclusie relevante effecten

In het voorgaande is voor de ontwikkelingsmogelijkheden die het voorgenomen bestemmingsplan biedt, nagegaan of er effecten kunnen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Op grond van de toetsing in voorgaande paragrafen kan worden geconcludeerd dat negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten in de Natura 2000-gebied Brabantse Wal en het aangrenzende Kalmthoutse Heide en de Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld. Effecten van op de BN-waarden zijn ook niet aan de orde.

5 Bronnen

Broekmeyer, M.E.A., 2006. Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375. Alterra, Wageningen.

Broekmeyer, M.E.A., J. Kros, A.G.M. Schotman, A.van Kleunen en G.W.W. Wamelink 2012. Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant. Wageningen, Alterra, Sovon, Alterrarapport 2359.

Dobben, H. van, R. Bobbink, D. Bal & A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Alterra-rapport 2397. Alterra Wageningen UR, Wageningen.

Gemeente Roosendaal, z.d (a). Toelichting Bestemmingsplan Landgoed Ottermeer.

Gemeente Roosendaal, z.d (b). Toelichting Bestemmingsplan Landgoed HeideBurgh.

Gemeente Roosendaal, 16 februari 2011. Factory Outlet Center Rosada Fase 2. Ruimtelijke onderbouwing, concept.

Jong, C.A.F. de & M.A. Aisle, 2008. Underwater radiated noise due to piling for the Q7 Offshore Wind Park. Proc. Acoustics 2008.

Kiwa Water Research/EGG-consult, juni 2007. Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000-gebied 128 – Brabantse Wal.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Rapportnummer 08-173. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Opzeeland, I. van, H. Slabbekoorn, T. Andringa, C. ten Cate, 2007. Vissen en geluidsoverlast. Effect van geluidsbelasting onder water op zoetwatervissen. Rijksuniversiteit Groningen & Universiteit Leiden.

Oranjewoud, 2012. Bestemmingsplan Roosendaal-Nispen; notitie reikwijdte en detailniveau.

Oranjewoud, juli 2011. Bestemmingsplan Roosendaal-Nispen. Voortoets; toets aan de Natuurbeschermingswet 1998.

Overloop S. (red), augustus 2011. Milieurapport Vlaanderen. MIRA Achtergronddocument Thema Vermesting. Vlaamse Milieumaatschappij.

Provincie Noord-Brabant, september 2010. Beheerplan Natura 2000 Brabantse Wal. Werkdocument

Provincie Noord-Brabant, 2013. Inhoudelijke toelichting en achtergrondinformatie bij processtappen toetsing stikstofdepositie wegen irt Natuurbeschermingswet 1998. Memo van Cluster Groene wetten d.d. 23 januari 2013. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.

Rijkswaterstaat, 2012. Instructie Rijkswegen en de Natuurbeschermingswet 1998. Interne instructie Rijkswaterstaat betreffende de beoordeling van effecten van geluid en stikstof (definitieve versie december 2012). Rijkswaterstaat, Den Haag.

Smit, N.A.C. & D. Bal, november 2012. PAS Deel II Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats. -
Bijlagen Deel II - bijlagen 1 en 2.

Alterra Wageningen UR en Programmadirectie Natura 2000 van het Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie, Wageningen / Den Haag.

VEK Adviesgroep (2014). Renovatie & uitbreiding Damsigt Roosendaal, onderbouwing planologie.

Website Ministerie EZ (aanwijzingsbesluiten)